

**Katalog wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy, PPOŻ. oraz ochrony
środowiska do uwzględnienia
w ofercie**

Wszelkie roboty i prace realizowane na budowie muszą być wykonywane zgodnie z wymaganiami prawa oraz wewnętrznymi - Planu BIOZ i standardami Generalnego Wykonawcy - Budimex SA. Zamieszczone w dokumencie wymagania stanowią uzupełnienie wymagań określonych prawem. Wszystkie koszty związane ze spełnieniem wymagań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska naturalnego muszą zostać uwzględnione w cenie ofertowej składanej przez podwykonawcę lub dostawcę.

W przypadku pytań lub wątpliwości należy skontaktować się z pracownikiem Budimex SA, wskazanym w „Zapytaniu ofertowym”. Sposób realizacji poszczególnych obowiązków i wymagań oraz związanych z tym kosztów może być przedmiotem uzgodnień na etapie negocjacji i wyboru Wykonawcy.

1. Planowanie realizacji robót

1.1. Ocena ryzyka zawodowego związanego z realizacją przedmiotu umowy (ocena ryzyka dla zadania ORZ)

Każdy wykonawca zobowiązany jest dokonać oceny ryzyka dla robót, które zostaną mu powierzone na podstawie umowy. Oceny należy dokonać z uwzględnieniem planowanej technologii wykonania robót. Opracowanie musi zawierać konkretne rozwiązania techniczne i organizacyjne, jakimi dysponuje wykonawca lub jakie planuje wprowadzić podczas realizacji robót. Wyniki oceny ryzyka dla zadania są niezbędne dla prawidłowego sporządzenia oferty oraz Instrukcji Bezpiecznego Wykonania Robót (IBWR). Ocena ryzyka zawodowego dla zadania jest uzupełnieniem oceny ryzyka zawodowego oraz pierwszym etapem planowania bezpiecznej realizacji robót.

1.2. Instrukcja Bezpiecznego Wykonania Robót (IBWR)

Celem IBWR jest zaplanowanie i przygotowanie procesu pracy w sposób pozwalający na jej bezpieczne wykonanie. Dokument ten obejmuje wszystkie aspekty decydujące o bezpieczeństwie, tj. techniczne, organizacyjne i ludzkie (TOL).

1.2.1. Instrukcje bezpiecznego wykonania robót wymagane są dla następujących rodzajów prac:

- prace na wysokości,
- roboty, przy wykonywaniu których istnieje ryzyko przysypania ludzi ziemią lub innymi sypkimi materiałami, m.in. roboty ziemne związane z wykopami wąsko- i szerokoprzestrzennymi,
- roboty, podczas których występuje ryzyko kontaktu z substancjami chemicznymi lub biologicznymi zagrażającymi bezpieczeństwu ludzi,
- prace i roboty prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie linii energetycznych i gazowych,
- prace i roboty prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie ruchu kołowego,
- roboty związane z montażem i demontażem ciężkich elementów prefabrykowanych,
- prace i roboty wymagające obecności pracownika w bezpośrednim sąsiedztwie (strefie pracy) samobieżnych maszyn budowlanych,
- prace i roboty prowadzone w szybach windowych, instalacyjnych i innych miejscach, do których dostęp ze względów technologicznych jest ograniczony lub utrudniony,
- prace i roboty transportowe związane z zastosowaniem dźwigów i żurawi stacjonarnych oraz samojezdnych,
- prace i roboty wykonywane z użyciem pojemników/koszy pełniących rolę platform roboczych,
- prace z użyciem materiałów wybuchowych,

- prace nad brzegami cieków wodnych,
- inne prace uznane przez Kierownictwo Budowy za szczególne niebezpieczne, wpisane do Planu BIOZ.

1.2.2. Zasady przygotowania IBWR:

- Instrukcja Bezpiecznego Wykonania Robót (IBWR) może występować jako dokument jednolity dotyczący danych robót budowlanych lub jako zespół instrukcji bezpiecznego wykonania pracy w sytuacji, gdy dotyczy robót budowlanych o skomplikowanym charakterze, złożonych z wielu czynności i działań obarczonych wysokim lub średnim ryzykiem.
- W IBWR należy zamieścić tylko to, co jest istotne z punktu widzenia realizacji jej celu. Należy unikać wszelkich informacji zbędnych z punktu widzenia użytkownika, powodujących jedynie brak czytelności instrukcji.
- Instrukcja powinna być czytelna i zrozumiała. Informacje należy sformułować w sposób prosty i nie pozostawiający wątpliwości czy pola do interpretacji. Tam gdzie to możliwe, należy przedstawić informację za pomocą schematów, zdjęć lub rysunków.
- Podstawą do przygotowania instrukcji są następujące informacje i dokumenty:
  - Plan BIOZ,
  - ocena ryzyka zawodowego dla zadania (ORZ),
  - dokumentacja projektowa, w tym projekt wykonawczy, specyfikacje techniczne,
  - harmonogram realizacji robót,
  - plan zagospodarowania placu budowy,
  - dokumentacja techniczno- ruchowa maszyn i urządzeń, instrukcje eksploatacji, karty charakterystyki substancji chemicznych itp.,
  - wytyczne zawarte w przepisach, procedurach i standardach,
  - informacje na temat koordynacji w zakresie BHP dotyczące procesów pracy prowadzonych w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych robót.
- Zatwierdzona i zaakceptowana IBWR jest warunkiem przystąpienia do wykonania robót. Instrukcje zatwierdza (podpisuje) uprawniona osoba reprezentująca Wykonawcę. Kierownik Budowy Budimex SA lub osoba przez niego wyznaczona dokonuje akceptacji zatwierzonego dokumentu. Akceptacja potwierdzona jest na piśmie.
- IBWR może być zmieniana i aktualizowana zgodnie z potrzebami budowy czy procesu technologicznego. Procedura zatwierdzania i akceptacji każdorazowo jest taka sama.

Uwaga!

Wytyczne do przygotowania IBWR znajdują się na stronie :

<http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/>

2. Organizacja bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska naturalnego

- 2.1. Organizacja robót oraz nadzór nad jej prawidłową realizacją:
  - 2.1.1. Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia stałego nadzoru nad pracownikami oraz prowadzonymi pracami przez osobę posiadającą kwalifikacje wymagane przepisami prawa pracy, tj. osobę kierującą pracami w rozumieniu ustawy Kodeks Pracy.
  - 2.1.2. W przypadku realizacji robót budowlanych wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia bezpośredniego nadzoru prowadzonego przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane. Osoba posiadająca uprawnienia budowlane i przeszkolenie dla osób kierujących pracownikami może jednocześnie organizować i prowadzić nadzór opisany w pkt. 2.1.1.
- 2.2. W każdym czasie prowadzenia robót, wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia nadzoru opisanego w pkt. 2.1.1. i 2.1.2.
- 2.3. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić podczas prowadzenia prac stałą obecność osób wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy i przeszkolonych w tym zakresie. Jest to obowiązek każdego pracodawcy lub organizatora pracy.
- 2.4. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić podczas prowadzenia prac stałą obecność osób wyznaczonych do zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników z miejsca wykonywania pracy.
- 2.5. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić nadzór i doradztwo w dziedzinie bhp pełnione przez wykwalifikowaną służbę bhp lub przez osoby posiadające stosowne przeszkolenie i uprawnienia (pracodawca, osoba, której powierzono obowiązki zgodnie z obowiązującym prawem). Nadzorem bhp należy objąć wszystkich pracowników i osoby, za pomocą których realizowane będą roboty. Osoba wykonująca zadania służby bhp zobowiązana jest do wizytowania stanowisk pracy oraz dokumentowania prowadzonych działań w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i zaleconych działań korygujących.

3. Przygotowanie pracowników do wykonania pracy

Wykonawca zobowiązany jest realizować pracę za pomocą pracowników i osób w pełni zdolnych do wykonania powierzonych zadań oraz posiadających niezbędne kwalifikacje i uprawnienia. Zdolność do wykonania pracy oraz kwalifikacje dokumentowane są indywidualnie dla każdego pracownika, z uwzględnieniem zajmowanego stanowiska i powierzonych prac. Dokumenty potwierdzające uprawnienia i kwalifikacje to:

- aktualne orzeczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonania pracy wydane przez lekarza wpisanego do rejestru lekarzy przeprowadzających badania profilaktyczne, prowadzonego przez wojewódzki ośrodek medycyny pracy (dopuszcza się tłumaczenie zaświadczeń lekarskich przez

- tłumacza przysięgłego w przypadku pracowników obcokrajowców z krajów UE);
- aktualne szkolenie okresowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W przypadku pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych aktualizacja szkolenia wymagana jest nie rzadziej niż raz na rok, w przypadku pracodawców i osób kierujących pracownikami aktualizacja wymagana jest nie rzadziej niż raz na 3 lata;
  - dokumenty poświadczające dodatkowe kwalifikacje (jeśli takie są wymagane do wykonania powierzonych prac, np. uprawnienia operatora koparki, uprawnienia montażysty rusztowań itp.). Dokumenty te osoba wykonująca pracę ma posiadać przy sobie na stanowisku pracy.

Brak możliwości okazania dokumentów traktowany jest jak brak spełnienia warunków wymienionych powyżej i skutkuje odmową dopuszczenia pracownika do wykonania pracy lub odsunięciem od pracy.

4. Odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej

- 4.1. Wykonawca zobowiązany jest wyposażyć pracowników w odzież roboczą i obuwie ochronne minimum typu S3 (oraz o dodatkowych właściwościach w stosunku do stanowisk spawacza, elektryka itp.) oraz środki ochrony indywidualnej dobrane odpowiednio do zidentyfikowanych zagrożeń (ORZ pkt. 1.1.).
- 4.2. Niezależnie od środków dobranych w związku z wykonywaną pracą, podstawowe wyposażenie pracownika oraz każdej osoby przebywającej na placu budowy to:
- odzież robocza zakrywająca ramiona i nogi,
  - kamizelka ostrzegawcza zgodna z PN-EN 471 (II klasa widzialności), z oznakowaniem umożliwiającym identyfikację Wykonawcy,
  - obuwie ochronne zabezpieczające staw skokowy spełniające wymagania kategorii S3 zgodne z PN-EN ISO 20345,
  - hełm ochronny zgodny z EN 397, (obowiązującą kolorystyką: kadra nadzoru - białe, hakowi – czerwone, pozostali pracownicy – kolor dowolny),
  - okulary ochronne w klasie min. 1F zgodne z EN 166,
  - przy cięciu szlifierkami kątowymi osłona twarzy kompatybilna z kaskiem,
  - inne wymagania określone przez Kierownictwo Budowy i opisane w Planie BIOZ.
- 4.3. Wyżej wymienione środki ochrony indywidualnej należy zapewnić zarówno pracownikom wykonującym prace, jak i osobom przebywającym na terenie budowy. Obowiązek ten dotyczy wszystkich, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy lub cel wizyty.
- 4.4. Wszystkie Środki Ochrony Indywidualnej stosowane na budowie muszą:

- posiadać widoczny znak CE oraz klasę ochrony,
  - być stosowane w terminie ważności/trwałości przewidzianym przez producenta,
  - posiadać dokumenty potwierdzające dokonywane przeglądy przewidziane przez producenta,
  - być w dobrym stanie technicznym,
  - być w należytej czystości.
- 4.5. Rodzaj i ilość środków ochrony indywidualnej oraz koszty z tym związane należy określić na podstawie ORZ oraz liczby pracowników i osób, które będą wykonywały pracę lub przebywały na placu budowy.

5. Prace, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby.

Wykonawca zobowiązany jest zidentyfikować występujące w ramach realizacji umowy roboty i prace, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby i zapewnić właściwą liczbę pracowników na tę okoliczność. Identyfikacji należy dokonać na podstawie Oceny Ryzyka dla Zadania (ORZ) oraz obowiązujących przepisów.

6. Maszyny, sprzęt i urządzenia techniczne

6.1. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, by wszelkie maszyny i urządzenia techniczne stosowane na placu budowy spełniały wymagania przepisów oraz dyrektyw UE i posiadały czytelne oznakowanie znakiem CE. W przypadku braku oznakowania CE warunkiem dopuszczenia do eksploatacji jest deklaracja zgodności z wymaganiami zasadniczymi właściwych dyrektyw Unii Europejskiej. Deklaracja może być w języku polskim lub angielskim. W przypadku gdy jest w sporządzona w języku angielskim należy dysponować tłumaczeniem wykonanym przez tłumacza przysięgłego. W szczególności dotyczy to: wszelkiego rodzaju maszyn budowlanych, urządzeń transportu bliskiego, urządzeń ciśnieniowych oraz, wszelkich urządzeń, do obsługi których wymagane są uprawnienia wydawane przez Instytut Maszyn Budowlanych i Górnictwa Skalnego.

6.2. Wszelkie pojazdy, maszyny i urządzenia samobieżne mają być wyposażone w światło ostrzegawcze/błyskowe (sygnalizujące ruch pojazdu) oraz dźwiękowy sygnalizator cofania.

6.3. W przypadku dostawy rusztowań wraz z montażem lub wykonania robót z ich zastosowaniem, w tym robót montażowych i demontażowych, konieczne jest zapewnienie, by montaż był prowadzony przez osoby posiadające uprawnienia montażysty rusztowań, a odbiór każdorazowo był dokonany przez osoby posiadające upewnienia budowlane oraz kwalifikacje do nadzoru prac

montażowych oraz odbioru i potwierdzenia prawidłowości wykonania montażu rusztowania.

- 6.4. Wykonawca jest zobowiązany do przechowywania w miejscu wykonywania robót dokumentacji będącej podstawą bezpiecznej eksploatacji urządzeń, rusztowań i maszyn, np.: projektów rusztowań, protokołów odbiorowych, dokumentów kontroli UDT itp.

7. Bezpieczeństwo eksploatacji instalacji elektrycznych

- 7.1. Wykonawca jest zobowiązany, by do realizacji prac na budowie stosowane były elektronarzędzia spełniające minimalny stopień ochrony przed czynnikami zewnętrznymi IP44.
- 7.2. Wszelkie przewody elektryczne stosowane na placu budowy, w tym przedłużacze, powinny składać się z przewodów oponowych (na przewodzie oznakowane literą „O”) i być dopuszczone do użytkowania na otwartej przestrzeni.
- 7.3. Wszelkie urządzenia energetyczne stosowane na placu budowy muszą spełniać wymagania norm i być oznakowane znakiem CE.

8. Praca na wysokości

- 8.1. Prace wymagające przebywania pracowników na wysokości należy zorganizować z zastosowaniem profesjonalnych podestów i rusztowań roboczych. Wykluczone jest standardowe organizowanie pracy na wysokości z zastosowaniem drabin.
Dopuszcza się zastosowanie drabin do wykonania pojedynczych czynności, pod warunkiem uwzględnienia warunków ich wykonania w IBWR i uzyskaniu akceptacji kierownika budowy.
- 8.2. Planując prace wymagające przebywania na wysokości w pierwszej kolejności należy zaplanować zabezpieczenie stanowisk pracy przy pomocy środków ochrony zbiorowej. Jeśli nie ma takiej możliwości, dopuszczalne jest wykonanie prac z zastosowaniem środków ochrony indywidualnej, pod warunkiem określenia rodzaju środków oraz sposobu ich zastosowania w IBWR i po uzyskaniu akceptacji kierownika budowy.

9. Pierwsza pomoc

Wykonawca zobowiązany jest zapewnić pracownikom, a w szczególności osobom przeszkolonym do udzielania pierwszej pomocy (zgodnie z pkt. 2.3), przenośną apteczkę zawierającą podstawowe materiały i środki do udzielania pierwszej pomocy. Skład apteczki określa lekarz medycyny pracy współpracujący z Wykonawcą. Kontrola zawartości apteczki odbywa się na

podstawie listy materiałów i środków zatwierdzonych przez lekarza. Apteczka musi być na bieżąco uzupełniana.

10. Ochrona przeciwpożarowa

Wykonawca realizujący prace pożarowo niebezpieczne zobowiązany jest zapewnić na stanowiskach pracy niezbędne, przewidziane w IBWR środki zapobiegające rozprzestrzenianiu się pożaru. Gaśnice powinny posiadać aktualny przegląd techniczny zgodnie z zaleceniami producenta. W każdym przypadku realizacji prac pożarowo niebezpiecznych wykonawca zobowiązany jest uzyskać pozwolenie na pracę od Generalnego Wykonawcy zgodnie z procedurą (PTW).

11. Zaplecze socjalne

Wykonawca zobowiązany jest zapewnić wszystkim osobom, za pomocą których realizuje roboty, zaplecze higieniczno – sanitarne oraz socjalne w postaci:

- szatni,
- jadalni,
- ustępów usytuowanych w pobliżu stanowisk pracy,
- węzłów sanitarnych (umywalnie, natryski, ustępy).

Obowiązek ten realizowany jest w ścisłej współpracy z Generalnym Wykonawcą, który udostępnia zaplecze higieniczno – sanitarne wszystkim osobom realizującym pracę na placu budowy. Sposób rozliczenia kosztów (koszty wynajmu i eksploatacji kontenerów oraz sprzętania) jest elementem umowy.

12. Ochrona środowiska , zbiórka i segregacja odpadów

- 12.1. Na etapie wyceny Wykonawca jest zobowiązany uwzględnić standardy wymagań Budimex SA w zakresie ochrony środowiska oraz wymagania prawne i inne mające zastosowanie na terenie realizowanej inwestycji (wymagania decyzji środowiskowej).
- 12.2. Wykonawca jest odpowiedzialny za zagospodarowanie wytworzonych przez siebie odpadów. Oznacza to, że jest zobowiązany do właściwego gromadzenia odpadów (kontenery odpadowe lub inne pojemniki), nawiązania współpracy z firmą odbierającą odpady oraz do prowadzenia ewidencji odpadów.
- 12.3. Wykonawca jest zobowiązany do określenia w Instrukcji Bezpiecznego Wykonania Robót (IBWR), przed przystąpieniem do realizacji robót, rodzaju i ilości odpadów niebezpiecznych przewidzianych do wytworzenia oraz sposobu gospodarowania nimi, zgodnie z przyjętym w planie BIOZ Planem Gospodarki Odpadami budowy, stosownie do zakresu swoich robót.

- 12.4. W przypadku, gdy Generalny Wykonawca zapewnia odbiór odpadów, sposób organizacji oraz rozliczenia finansowe są elementami umowy.
- 12.5. Wykonawca jest zobowiązany do reagowania na sytuacje awaryjne i incydenty środowiskowe, zgodnie z przyjętym przez Budimex SA systemem i standardem postępowania, a Wykonawcy realizujący roboty przy pomocy maszyn budowlanych oraz pojazdów zobowiązani są zapewnić do dyspozycji pracowników:
- a) sorbent do zabezpieczania wycieków paliwa i płynów technicznych,
  - b) maty sorpcyjne stosowane do zabezpieczenia wycieku paliwa przy tankowaniu.

13. Dokumenty i ich przechowywanie

Wykonawca jest zobowiązany do posiadania na placu budowy dokumentacji stanowiącej podstawę dopuszczenia do realizacji prac, w tym dokumentacji w zakresie przygotowania procesu technologicznego oraz dokumentacji dotyczącej osób, za pomocą których prace są realizowane, tzw. „Segregator Wykonawcy” (*Contractor file binder*). Wykonawca zobowiązany jest okazać powyższe dokumenty na każde żądanie Generalnego Wykonawcy.

Obowiązkowe dokumenty stanowiące „Segregator Wykonawcy” to:

- Ocena Ryzyka Zawodowego dla Zadania (ORZ),
- zatwierdzona i zaakceptowana Instrukcja Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR),
- aktualne orzeczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonania pracy wydane przez lekarza wpisanego do rejestru lekarzy przeprowadzających badania profilaktyczne, prowadzonego przez wojewódzki ośrodek medycyny pracy (dopuszcza się tłumaczenie zaświadczeń lekarskich przez tłumacza przysięgłego w przypadku pracowników obcokrajowców z krajów UE),
- aktualne zaświadczenia o przebyciu szkoleń okresowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W przypadku pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych aktualizacja szkolenia wymagana jest nie rzadziej niż raz na rok, w przypadku pracodawców i osób kierujących pracownikami aktualizacja wymagana jest nie rzadziej niż raz na 3 lata,
- zaświadczenia potwierdzające przeprowadzanie szkoleń stanowiskowych,
- dokumentacja techniczno-ruchowa maszyn i urządzeń, instrukcje eksploatacji, karty charakterystyki substancji chemicznych, projekty, pomiary, dokumenty potwierdzające bezpieczeństwo na stanowisku pracy itp.,

- dokumenty potwierdzające dokonywane przeglądy przewidziane przez producenta środków ochrony indywidualnej,
- karty odpraw codziennych (karta startowa),
- inne określone w Planie BIOZ lub wskazane przez Kierownika Budowy.

Wszelkie wątpliwości oraz sposób wykonania powyższych obowiązków zostaną omówione podczas spotkania negocjacyjnego. Prosimy o przygotowanie informacji w powyższym zakresie.